

JÁSZKISÉR VÁROSSÁ NYILVÁNÍTÁSRÓL SZÓLÓ ELŐTERJESZTÉS

(RÉSZLETEK)

Jászkisér nevét a település keleti oldalán hajdan keresztülfolyó Kis-Ér nevű vízfolyásról kapta. „Kísyr”-t, mint falut először 1391-ben említik. Díszes címere sugallja a hajdani gazdagságot, keleti származást, a harcos múltat, a Jászság egységét és a kun eredetet. Jászkisér a Jászság második legnagyobb földterülettel rendelkező települése.

1818-ban I. Ferenc József mezővárosi rangot adományozott Kysérnek. A várossá nyilvánítási oklevél ma a Polgármesteri Hivatalban található. A közigazgatás átszervezésével az 1901-es települési pecséten már Jászkisér, mint község szerepel.

A várossá nyilvánítási kezdeményezés indokai

Jászkisér várossá nyilvánításának szándéka az 1990-es évek közepén jelentkezett először. A települési infrastruktúra teljes kiépítésének megvalósítása után, a 2006–2010-es Gazdasági Programban célként fogalmazódott meg a városias jelleg elérése, és ehhez társítottan a városi cím visszaszerzése.

Jászkisér mai lakói büszkéek településükre, identitástudatuk erős, a jász szorgalmuk biztosítéka annak, hogy az egykori városi rangot újra elnyerhesse a ma több mint 5500 lakosú, teljes infrastruktúrával ellátott község. A település történelmi múltja, hagyományai, nevezetességei, térségi szerepe mutatják az erős hagyományokra építkező biztató jövőt.

1990-es változás óta folyamatosan javulnak a nagyközség általános ellátottsági mutatói, illetve olyan települési háttér alakult ki, amely segíti a vállalkozásokat, illetve az új munkahelyek megteremtését. A térségi szerep az utóbbi 10 évben nagymértékben erősödött, mind az oktatás, mind az egészségügyi ellátás és a tűzoltóság terén is.

Jászkisér gazdaságilag is, emberi erőforrásait tekintve is, egyaránt alkalmas az Alsó-Jászságban mikrocentrumként működő városi feladatok ellátására. Az alföldi települések nagyságát és település hálózatát vizsgálva, valamint a vidékfejlesztés országos és regionális elveit figyelembe véve Jászkisér nagyközség városi rangját visszacapva megfelelhet a környező kisebb települések által elvárt szolgáltatások biztosítására.

Jászkisér jelenlegi fejlettsége és az általa nyújtott lehetőségek színvonala, sokszínűsége megfelelőnek mutatkozik a várossá nyilvánítás

kezdeményezéséhez. A városi rang visszanyerése egyrészt országos elismerését jelentené a részleteiben bemutatandó adottságoknak, illetve a tudatos településfejlesztésnek, ugyanakkor, további erőforrásokat szabadíthatna fel az itt élő emberekben, további pozitív hozzáállást és fejlődést eredményezve.



Jászkesér város dizskulcsa – Ötvös Nagy Ferenc alkotása

Jászkesér helye és szerepe a településhálózatban

Jászkesér nagyközség az Észak-Alföldi Régió, ezen belül is Jász-Nagykun-Szolnok megye északnyugati csücskében, a Jászság déli részén (ún. Alsó-Jászságban) a jászberényi kistérségben fekszik. A település megközelíthető a 31-es számú főútról Jászapátinál, a 32-es számú főútról pedig Újszásznál leágazó összekötő úton. A települést kiépített műút kapcsolja össze Tiszasüllyel, Besenyszöggel, és a Heves megyei Pély községgel. A település szerkezetét három országos közút: a 3225-ös jelű, Jászkesér-Besenyszög összekötő út, a 3227-es jelű, Újszász-Jászapáti összekötő út, és a jászkeséri vasútállomáshoz vezető 32327-es jelű út határozza meg.

Jászkesér nagyközség gazdasága a mezőgazdasági termelés fokozatos visszaszorulása után elsősorban az ipar területén indult fejlődésnek. Az Alsó-Jászság legnagyobb ipari üzemében, a MÁV Építőgépjavító FKG Kft. jászkeséri üzemében közel 900 főt foglalkoztat, akiknek egy része helyi lakos. A környező településekről jelentős számban járnak Jászkesérrre dolgozni, többek között a B-Metál Kft. 2002-ben újonnan, zöldmezős beruházással létesített ipari üzemébe, illetve a Rádus Bt. reklámeszközök gyártását végző

üzemébe is. Természetesen nem elhanyagolható a három legnagyobb mezőgazdasági tevékenységet végző gazdasági társaság munkáltatói szerepe sem. Jászkisér 244 működő vállalkozása, ebben kereskedelmi üzletei, vendéglátóhelyei maximálisan biztosítják az itt lakók és az ide látogatók igényeinek kielégítését. A heti három alkalommal megtartott piacon a környező települések termelői is árusítanak. A nagyközség központjában megindult a szolgáltató központ kialakítása, a fodrász, butik, háztartásigépszerező, cipész stb. tevékenységet folytató vállalkozók részére.

A település önkormányzata minden kötelező feladatot maximálisan ellát. Az oktatási intézményrendszere mellett az általános iskolában a sajátos nevelésű gyermekek integrált oktatása folyik. A település erős kulturális hagyományokkal rendelkezik, a jól működő Művelődés Háza szervezi az évről-évre visszatérő kulturális rendezvényeket, amelyek színesítik a település lakosainak életét.

A szociális ellátást minden korosztály számára biztosítja az önkormányzat. Az 1952 óta működő bölcsőde, az 1972 óta működő Alapszolgáltatási Központ (nappali szociális ellátás, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat) magas színvonalon biztosítja a rászorultak ellátását. A Jászsági Többcélú Társulás Támogató Szolgálatának Jászkiséren kialakított telephelyén dolgozók a munkahelyteremtésen túl az itt, és környező településeken élő, súlyosan mozgáskorlátozott emberek és egyéb fogyatékkal élők életének könnyítését látják el.

Az egészségügyi alapellátást három házi orvos, két fogorvos és három védőnő biztosítja, de működik a településen mentőállomás is. Évtizedek óta az önkormányzat saját erőből működteti a fizioterápiát, amely szintén nem csak a jászkiséri betegeket, hanem a környékbeli településekről ide irányított, illetve vonzott gyógyulni vágyók kezelését is ellátja.

A település közműellátása teljes körű. Az ivóvíz-hálózat, a szennyvízcsatorna- és a villamosenergia-hálózatának kiépítettsége 100%-os. A gázhálózat tekintetében – az igényeknek megfelelően – jelenleg 68%-os kiépítettség dokumentálható. Az úthálózat több mint 75%-a szilárd burkolattal ellátott. A településen megfelelő minőségű és mennyiségű járda biztosítja a gyalogos közlekedést. A jászkiséri MÁV FKG Kft. üzemébe mintegy 1,2 km hosszú kerékpárút könnyíti meg a munkába járást.

Jászkisér nagyközség megközelíthetősége mind közúton, mind vasúton biztosított. A település megközelíthetőségét javító elsőrendű főközlekedési utak közül az M3-as autópálya, illetve a 4-es számú főút vonal említendő meg. A főközlekedési és gyorsforgalmi utak fél órán belül elérhetők Jászkisérről. A vasúti személy- és teherszállítás az Újszász–Vámosgyörk közötti szárnyvonalon történik.

II. József 1786-i térképe szerint Kisér teljesen rendszertelen halmaztelepülés volt, amelyben csupán néhány jártabb út van jelezve, de utcákról még szó sem volt abban az időben. 1793-ban Baky Mihály jáász mérnök rajzolt térképet a településről, akkor 482 ház állt a faluban. Ez már rendezettebb alaprajzot mutat, a térkép már típusos kertes (kétfeltes), városias település rajzát ábrázolja. Belső részeit, a lakótelepülést, szabályos körút-rendszer hálózza be, és tervezett utcahálózat is látszik. Az ólaskertek területét sugárszerű utakkal osztották fel tömbökre. A falu keleti részén viszont hiányzik a kertes falurész, mert itt a Kis-ér nevű vízfolyás a református templom mögött kanyarog el a falu alatt. A falu déli oldalát a Görbeér határolja, amelyből még a Mézesér is kiszakad.

1818-ban Jászkisér mezővárosi rangot kapott, ekkor már 950 ház volt a településen. A XIX. század második felében végrehajtott nagy lecsapoló- és ármentesítő munkálatok alaposan megváltoztatták a település határát, 1872-ben közigazgatásilag hozzácsatolták Kürt pusztát is. A falu belső képe lényegében alig változott a redemptiós idők óta, részeiben történt bizonyos rendeződés. A XIX. század vége felé rendezésen esett át a falu, amikor a település egy része leégett. Ebben az időben nyitottak új utcákat is a belső falurészen. A XVIII–XX. század idején a település alapterülete szinte semmit nem változott. 1766-ban Mária Terézia uralkodása idején 269 ház, míg 1930-ban már 1659 ház állt a településen, de még ekkor sem volt zsúfolt.

Ebben az időben házai még sárból, földből épültek, viszont kevés a nád- és a szalmatető, ami a falunak egészen újszerű képet ad. Utcái tiszták, akáclombosak, kellemes benyomást keltenek. Villanyvilágítás is van már a településen. A feneketlen sáron mindenütt gyalogjárók vannak lefektetve. A városiasodásnak több nyoma van rájegyezve a község képére – írja Fodor Ferenc A Jászság életrajza című könyvében.

A mai Jászkisér központja részben falusias, részben kertvárosias településrész. A kialakult településszerkezet, utcahálózat nem alakult át, megőrizte eredeti vonalvezetését. Az építés módja a régi településmagban szintén nem változott, jellemzően oldalhatáron álló maradt. A hagyományos településmag területén az oldalhatárra építkezés, illetve a zárt sorú beépítési mód dominál. A külső gyűrűben a telkek mérete nagyobb, így lazább szerkezetet alkotnak. Jászkisér lakóterületét nyugatról ipari üzemek és erdő, délről zártkert és iparterület, míg északról és keletről szántók határolják. A település belterületének legjelentősebb részét a családi házas beépítésű, hagyományosan kialakult kistelkes, halmazos szerkezetű lakóterület alkotja. A középületek a településmag központjában, illetve a Fő út mentén helyezkednek el. A településszerkezetet befolyásolja a két körút kialakulása, amely a telkek kialakítására és az utcák hálózatára is hatással van. Jászkisér